

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยจึงได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และความคงทนในการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนไม่แตกต่างกัน

1.2.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ครั้งที่ 1 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครั้งที่ 2 ไม่แตกต่างกัน

1.2.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ครั้งที่ 1 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ครั้งที่ 2 ไม่แตกต่างกัน

1.2.6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มีความพึงพอใจในระดับมาก

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่-วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่เรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 242 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่-วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่เรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 51 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนั้นแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ จำนวน 9 คน ระดับผลการเรียนปานกลาง จำนวน 32 คน และระดับผลการเรียนสูง จำนวน 10 คน โดยใช้ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของระดับผลการเรียนเฉลี่ย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดแบ่งระดับกลุ่มนักเรียน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม จำนวน 14 คาบ

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

(1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการประเมิน

คุณภาพเรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80 – 1.00 ค่าดัชนีความง่ายตั้งแต่ 0.50 -0.80 ค่าดัชนีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 – 0.52 และค่าดัชนีความเที่ยง 0.80

(2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการประเมินคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่าแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่รับได้ คือต้องมีค่า $t_{.98}$ ตั้งแต่ 2.390 ทุกข้อ และค่าดัชนีความเที่ยง 0.86

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากกลุ่มทดลองตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ก่อนเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม บันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนสอบก่อนเรียน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32101 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม ที่ผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้น จำนวน 7 แผน รวมเวลา 14 คาบ

3) นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 1 หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม จำนวน 14 คาบ โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับฉบับก่อนเรียน บันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 1 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

4) นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม

5) นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน ครั้งที่ 2 โดยทิ้งช่วงระยะเวลาจากการทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครั้งที่ 1 จำนวน 4 สัปดาห์ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฉบับเดียวกับฉบับทดสอบก่อนเรียน บันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียน ครั้งที่ 2 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ใช้การสถิติ t-test แบบ dependent

2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิกและการใช้คำถาม เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

(1) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ และกลุ่มระดับผลการเรียนสูง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม ใช้สถิติ นอนพารามตริก (Nonparametric Statistics) โดยการทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Signed Ranks Test)

(2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มระดับผลการเรียนปานกลาง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม ใช้การสถิติ t-test แบบ dependent

3) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ใช้สถิติ F - test (One-Way ANOVA)

4) การศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถามเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ใช้สถิติ t - test แบบ dependent

5) การศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถามเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

(1) การศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ และกลุ่มระดับผลการเรียนสูง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถามใช้สถิตินอนพารามตริก (Nonparametric statistics โดยการทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Signed Ranks Test)

(2) การศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มระดับผลการเรียนปานกลางที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม ใช้การสถิติ t-test แบบ dependent

6) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังจากนั้นนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับระดับคุณภาพตามเกณฑ์ของบุญชม (2553) และใช้สถิติ t-test (One sample) เพื่ออ้างอิงผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างไปสู่กลุ่มประชากร

1.4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อตอบสมมติฐานการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.4.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม พบว่านักเรียนกลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่มีระดับผลการเรียน ต่ำ ปานกลาง และสูง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4.4 การศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มีความคงทนในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4.5 การศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม พบว่า นักเรียนทุกกลุ่มระดับผลการเรียน มีความคงทนในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4.6 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73

1.5 สรุปผลการวิจัย

ผลจากการนำวิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส 32102 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สรุปได้ดังนี้

1.5.1 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ได้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ขณะเดียวกันระดับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียนของนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน ก็สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ไม่แตกต่างกัน นั่นแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถามสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มระดับผลการเรียน

1.5.2 สามารถทำให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ นั่นคือผู้เรียนสามารถจดจำข้อมูลต่าง ๆ ที่เรียนผ่านไปแล้วได้เป็นระยะเวลาานาน ทั้งนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ซึ่งความคงทนในการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาวิชาเศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน หากผู้เรียนสามารถจดจำข้อมูล

ได้นาน ก็สามารเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.5.3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมาก และเมื่อพิจารณาหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ คือ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามในประเด็นต่าง ๆ ที่นักเรียนมีข้อสงสัย ด้านผลการจัดการเรียนรู้ คือ นักเรียนเห็นความสำคัญของวิชาเศรษฐศาสตร์ว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ด้านพฤติกรรมครูผู้สอน คือ ครูผู้สอนอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และเมื่อนำผลค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในรายการประเมินแต่ละข้อของกลุ่มตัวอย่างไปทดสอบทางสถิติโดยใช้ค่า t เพื่ออ้างอิงผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มประชากร ผลปรากฏว่าระดับคุณภาพความพึงพอใจของกลุ่มประชากร ส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ยกเว้นรายการประเมิน 3 รายการที่ระดับคุณภาพความพึงพอใจลดลง ได้แก่ 1) นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาต่าง ๆ ได้นานจากระดับคุณภาพมาก เป็นระดับคุณภาพปานกลาง 2) นักเรียนได้เพิ่มพูนทักษะในการจัดระบบข้อมูลโดยใช้กราฟิก จากระดับคุณภาพมาก เป็นระดับคุณภาพปานกลาง และ 3) อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส จากระดับคุณภาพมากที่สุด เป็นระดับคุณภาพมาก

2. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม พบว่าสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อจำแนกตามกลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง พบว่านักเรียนทุกกลุ่มระดับผลการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ปรากฏว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก

และการใช้คำถาม สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนทุกกลุ่มระดับผลการเรียน ทั้งนี้เนื่องจากวิธีสอนแบบบรรยาย เป็นวิธีสอนวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนได้หากนำไปใช้ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ ดังที่ สมชาย (2538) วันเพ็ญ (2544) ทิศนา (2555) และ ศิริพันธุ์ และคณะ (2557) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายให้มีประสิทธิภาพสรุปความว่า วิธีสอนแบบบรรยายเป็นวิธีสอนที่สามารถสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนได้ หากผู้สอนได้นำสื่อการเรียนการสอน เช่น แผนภูมิ รูปภาพ แผนที่ ฯลฯ มาใช้ประกอบการบรรยาย หรือการนำเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยาย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น” ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยาย โดยได้นำกราฟิกประเภทต่าง ๆ อาทิ แผนภูมิต่าง ๆ มาใช้ประกอบการบรรยาย และให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ การนำกราฟิกมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น และปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังที่ ปรียา (2543) กล่าวว่า เทคนิคกราฟิก จะช่วยทำให้เด็กเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น โดยที่เทคนิคกราฟิกเป็นได้ทั้งสื่อในการสอนของครู และเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของนักเรียน ครูอาจใช้ในการสอนประกอบคำอธิบาย หรือเป็นแบบฝึกหัด ส่วนนักเรียนหากรู้จักวิธีการสร้างแผนภูมิชนิดต่าง ๆ ก็จะช่วยในการจัดระเบียบข้อมูล พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ทำให้เด็กเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรียา (2543) และเกษมศักดิ์ (2552) ที่ได้ทำการวิจัยโดยนำเทคนิคกราฟิกมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้สูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ การที่ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการใช้คำถามมาใช้ในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนเป็นระยะ ๆ การให้ผู้เรียนได้ซักถามในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ หรือยังมีข้อสงสัย การใช้คำถามในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังที่ วัฒนพร (2542) สุวิมล (2542) สุวิทย์ และอรทัย (2545) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้คำถามสรุปความว่า “การใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย อาทิ ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ ช่วยกระตุ้นความคิด และความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ ช่วยเน้นย้ำประเด็นสำคัญของสาระการเรียนรู้ที่กำลังเรียน ช่วยทบทวนบทเรียน รวมทั้งช่วยในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนว่ามีความเข้าใจในเรื่องที่กำลังศึกษามากน้อยเพียงไร” สอดคล้องกับงานวิจัยของอุมาภรณ์ (2556) และแฝงกมล (2556) ได้นำเทคนิคการใช้คำถามไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ ผลปรากฏว่าสามารถพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทั้งเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม เมื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนได้สูงขึ้น ดังนั้นการที่ผู้วิจัยได้นำทั้งเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยาย หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ยิ่งช่วยส่งเสริม และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนทุกระดับผลการเรียนได้สูงขึ้น

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม พบว่า นักเรียนทุกระดับผลการเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำเทคนิคกราฟิก มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยาย การนำกราฟิกมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ จดจำสิ่งที่เรียนได้นาน นั่นก็คือความคงทนในการเรียนรู้ นั่นเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพ์พันธ์ (2544) และทิสนา (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การนำเทคนิคกราฟิก มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ จดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย และจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชัย (2557) และมโนทย์ (2554) ที่ได้นำเทคนิคกราฟิกมาใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ และเมื่อเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง พบว่าความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนรู้แตกต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการศึกษาของนักจิตวิทยาการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจำ ในปัจจัยระดับสติปัญญา ปรากฏว่าไม่พบความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างระดับสติปัญญากับความจำ เพียงแต่พบว่าผู้มีสติปัญญาสูง มักมีเทคนิคในการจำที่ดีกว่า และใช้เวลาในการจำน้อยกว่าผู้ที่มีสติปัญญาต่ำ และยังพบอีกว่าเมื่อผู้ที่มีสติปัญญาต่ำจำสิ่งใดได้แล้ว มักจะจำได้นาน ไม่ค่อยจะลืม ทั้งนี้เพราะต้องใช้ความพยายามในการจำ และต้องใช้จำนวนครั้งในการทบทวนเพื่อให้จำมากกว่าผู้ที่มีสติปัญญาในปกติ หรือผู้ที่มีสติปัญญาในระดับสูง รอยความจำจึงลึกและชัดเจนกว่า (วรรณิ, 2546) และการที่ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการใช้คำถามมาประกอบจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการตั้งคำถามนักเรียนเป็นระยะ ๆ ก็สามารถสร้างความคงทนในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เช่นกัน ดังที่ กุญชร (2540) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูในการสอนเพื่อพัฒนาความคงทนในการจำไว้หลากหลายวิธี หนึ่งในหลายวิธีนั้นก็คือ กระตุ้นให้มีการอภิปราย ซักถามตอบ หลังจากจบการเรียนในช่วงหนึ่ง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ (2532) ที่ได้

เทคนิคการใช้คำถาม มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลปรากฏว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้คำถามระดับสูง 70 เปอร์เซนต์ มีคะแนนความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้คำถามระดับสูง 30 เปอร์เซนต์ ดังนั้นการที่ผู้วิจัยได้นำทั้งเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มาใช้ร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ จึงส่งผลทำให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ในนักเรียนทุกกลุ่มระดับผลการเรียน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 แสดงให้เห็นว่าวิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ และผลจากการประเมินด้านพฤติกรรมครูผู้สอน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด ซึ่งอารมณ์และเจตคติของผู้เรียน ต่อครูผู้สอน จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังที่ วรรณิ (2546) ได้กล่าวว่า อารมณ์ และเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อสถาบันการศึกษา ต่อวิชาที่เรียน และต่อครูผู้สอน มีอิทธิพลในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น ทุ่มที่กำลังความสามารถในการเรียนอย่างเต็มที่ จนประสบความสำเร็จในการเรียนตามเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของบลูม (Bloom, 1976) และคลอสไมเออร์ (Klausmeier, 1980) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะคติของผู้เรียนที่มีต่อครูผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่มีความสัมพันธ์ที่ดี และมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ขณะเดียวกันการที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจในพฤติกรรมของครูผู้สอน ก็ย่อมมีอิทธิพลต่อความจำของผู้เรียนเช่นกัน ดังที่ วรรณิ (2546) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจำว่าสรุปความว่า “ความประทับใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความจำ เนื่องจากความประทับใจจะไปกระตุ้นให้บุคคลมีอารมณ์เกิดขึ้น อารมณ์ดังกล่าวจะกระตุ้น Norepinephrine Synapses ในสมอง หรือรู้จักกันในนาม β - Adrenergic Synapses ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการบันทึกความจำให้มากขึ้น สอดคล้องกับการค้นคว้าของนักจิตวิทยา และนักจิตวิทยาการศึกษา กล่าวว่า ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะจำเหตุการณ์ที่เขาเกิดความประทับใจ เกิดความรู้สึกที่ดี มีความพอใจมากกว่าเหตุการณ์ ที่ทำให้เขาเกิดความไม่พอใจ หรือไม่สนุกสนาน (เพราพรณ, 2542) ดังนั้นความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม จึงเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความคงทนในการเรียนรู้เช่นกัน

จากผลการวิจัย เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถามที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แสดงให้เห็นว่าวิธีสอนแบบบรรยายเป็นวิธีสอนวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้ จากกรณีงานวิจัยดังกล่าว เมื่อผู้วิจัยได้นำเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มาใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยก็สามารถยืนยันได้ว่า สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนได้ทุกกลุ่มระดับผลการเรียนทั้งกลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ขณะเดียวกันคะแนนพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มก็ไม่แตกต่างกัน นั้นแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกมิติไม่แตกต่างกัน เมื่อได้ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ ก็พบว่า ผู้เรียนทุกระดับผลการเรียนทั้งกลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง มีความคงทนในการเรียนรู้เช่นกัน นอกจากนี้จากผลการวิจัยยังช่วยตอกย้ำให้เห็นความสำคัญของพฤติกรรมการสอนของครู ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมการสอนของครูก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ หากครูผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ ครูผู้สอนก็ต้องกลับมาให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการสอนของครูด้วย นอกเหนือจากออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิธีสอน หรือเทคนิคการสอนที่ได้เลือกมา ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมการสอนของครูมีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้เช่นกัน

3. ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย สมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการวิจัยสามารถยืนยันได้ว่าวิธีสอนแบบบรรยาย เป็นวิธีสอนที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ประเด็นสำคัญอยู่ที่ครูผู้สอนจะต้องนำสื่อ หรือเทคนิคอื่น ๆ มาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น

การที่ผู้วิจัยได้นำเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มาใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยาย จึงเป็นวิธีการ ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ความคงทนในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง สอดคล้องกับการจัดชั้นเรียนของโรงเรียนส่วนใหญ่ที่จัดนักเรียนแบบละ ความสามารถ ทั้งนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ดังนั้นครูผู้สอนสามารถนำ วิธีสอนแบบบรรยาย ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพียงแต่จะต้องนำเทคนิคอื่น ๆ มาร่วมกับ วิธีสอนแบบบรรยาย จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายมีประสิทธิภาพ ได้ แม้ว่าในปัจจุบันวิธีสอนแบบบรรยายเป็นวิธีสอนที่ไม่ได้รับความนิยมในแวดวงการศึกษาไทย แต่ผลจากการวิจัยยืนยันได้ว่าการนำวิธีสอนแบบบรรยาย มาใช้ร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้ คำถาม สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์และ ความคงทนในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

3.1.2 ผลการวิจัยสามารถยืนยันได้ว่าการสอนเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์ การนำเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสำคัญ อย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องนำไปใช้เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากจะ ส่งผลทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ง่ายขึ้น รวมทั้งสามารถจดจำข้อมูลเหล่านั้น ได้นานขึ้น ซึ่งก็คือความคงทนในการเรียนรู้นั่นเอง

3.1.3 ก่อนที่จะนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายไปใช้ร่วมกับเทคนิค ต่าง ๆ จะต้องศึกษาขั้นตอนของวิธีสอนแบบบรรยายให้ละเอียดมีกี่ขั้นอะไรบ้าง อีกทั้งการเลือก เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยาย จะต้องเลือกให้เหมาะสม กับเนื้อหาสาระ และเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ก็จะทำให้การนำวิธีสอนแบบบรรยายไปใช้ใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการนำวิธีสอนแบบบรรยาย ใช้ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ ไปทดลองใช้กับ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อยืนยันว่าวิธีสอนแบบบรรยาย เมื่อนำไปใช้ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้ หรือพัฒนาทักษะอื่น ๆ

3.2.2 ควรนำตัวแปรอื่น ๆ มาร่วมวิเคราะห์ด้วย อาทิเช่น รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ความถนัดทางการเรียน เป็นต้น

